

Sağlık Bakanlığı
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü
Hasta, Çalışan Hakları Ve Güvenliği Dairesi Başkanlığına
İletilmek Üzere
..... Valiliği
İl Sağlık Müdürlüğüne

Konu: Devlet hizmeti yükümlülüğü kapsamında atanan hekimlerin hak kayıplarının giderilmesi hk.

..... Üniversitesi Tıp Fakültesinden..... tarihinde mezun olup (..... uzmanlık eğitimimi tamamlayıp) 109. Dönem Devlet hizmeti yükümlülüğü kapsamında ..... atandım. Yaşadığımız büyük deprem felaketi sonrasında sadece yasal zorunluluk nedeniyle değil, aldığım eğitimin gereği olarak deprem bölgesinde çalışmayı tercih de ediyorum.

Kamu görevine girecek olmam nedeniyle atandığım ilin sağlık müdürlüklerine telefonla ulaşarak bilgi almaya çalıştığımda “konaklama sizin yükümlülüğünüz”, “ulaşım sizin yükümlülüğünüz”, “kalacak yer bulmak sizin yükümlülüğünüz” ..... yanıtları aldım. Atamam nedeniyle barınma ve dinlenme ihtiyacımın nasıl giderilebileceğine dair herhangi bir bilgilendirme ve yönlendirme yapılmaması depremin üzerinden bir ay geçmişken geçici barınma olanakları dahil nerede konaklayabileceğime ilişkin henüz bir bilgiye sahip olmadığımı bilgilerinize sunmak isterim. Deprem bölgesinde kamu ve özel sağlık kuruluşlarının da ciddi hasar gördüğünü bilmekteyim. Çalışacağım sağlık kuruluşunun güvenli olup olmadığına dair bir bilgilendirme de yapılmamıştır.

Anayasanın 56. maddesi “herkesin” sağlık hakkına sahip olduğunu belirtmektedir; kamu görevlisi olan biz hekimlerin de vatandaş ve çalışan olarak sağlığının korunması gerektiği açıktır. Avrupa Sosyal Şartına göre “Tüm çalışanların güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarına sahip olma hakkı vardır” ve “İçinde bulunulan tehlikeli ve sağlığa zararlı işlerdeki riski ortadan kaldırmayı ve bu risklerin henüz yeterince azaltılmadığı ya da kaldırılamadığı durumlarda bu işlerde çalışanlara ücretli ek izin verilmesini veya bunların çalışma saatlerinin azaltılmasını sağlamayı” sözleşmenin tarafı olan devletler taahhüt etmektedir. 161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme hükümlerinin yanı sıra 155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmesi kamu görevlileri için de geçerlidir.

Deprem bölgesindeki çalışma esnasında asbest maruziyeti dahil olmak üzere pek çok risk mevcut olup 6331 sayılı Yasa uyarınca işçi sağlığı ve iş güvenliği kapsamında da gereken tedbirlerin alınması gerektiği açıktır. Bu bağlamda görev yapmak üzere atandığım sağlık kurumunun depreme dayanıklılığı başta olmak üzere her türlü risk değerlendirmesinin yapılması/yaptırılması zorunludur. Mevzuata göre Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde Sağlık Bakanlığı tüzel kişiliği işveren ve Bakanlığın işveren vekili ise Bakan olarak kabul edilmektedir; üniversitelere bağlı hastanelerde üniversite tüzel kişiliği işveren ve üniversite tüzel kişiliğinin işveren vekili ise Rektör olarak kabul edilmektedir. Sağlık Bakanlığı'na ve üniversitelere bağlı hastaneler özelinde hastane başhekimisi veya başhekim yardımcısı iş sağlığı ve güvenliği işveren vekili olarak belirlenebilmektedir. Hastanelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulama Rehberi kapsamında bu kapsamdaki önlemlere ilişkin ayrıca bilgilendirilmemiz gerekirken bu da yapılmamış, işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre sağlık muayenelerinin yapılacağı da belirtilmemiştir.

Anayasa Mahkemesinin 14/05/2015 tarihli ve 2014/177 E., 2015/49 K. sayılı kararında, “[...] sosyal hukuk devleti, insan haklarına dayanan, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence

altına alan, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirmek ve ekonomik önlemler olarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan, milli gelirin adalete uygun biçimde dağıtılması için gereken önlemleri alan, sosyal güvenlik hakkını yaşama geçirebilen, sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri gözetten devlettir. Çağdaş devlet anlayışı sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılar" değerlendirmelerinde bulunmuştur.

Gerçekten de bu ilke, vatandaşlara "en geniş anlamda yaşam güvencesi" sağlanmasını gerektirmektedir. Anayasada herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme ve özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, Devletin çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alacağı yer almaktadır. Ayrıca, Devlet memurlarının Anayasa ve kanunlara sadakatle bağlı kalmak ve kanunları sadakatle uygulamak mecburiyetinde ve resmi sıfatının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduğunu gerek hizmet içindeki gerekse hizmet dışındaki davranışlarıyla göstermek zorunda olduğu, amir konumunda olan memurların ise mevzuatla kendilerine verilen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmak ve yaptırmakla, emri altında çalışan memurları yetiştirmekle ve onların hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekle görevli ve sorumlu olduğu ve memurlarına hakça ve eşitlik içinde muamele edeceği yasayla emredici ilke olarak düzenlenmiştir.

O halde amirlerin işin yürütülmesini sağlamak kadar önemli görevlerinden biri çalışanlara hakça muamele etmek, onların haklarını da korumaktır. Ancak muhatap idarelerin kimi mevzuatta tanımlanmamış yaptırımların uygulanacağı ihtarından ibaret ve sadece yükümlülükleri bildiren eylem ve söylemleri de hak ihlaline neden olmaktadır. Bilindiđi üzere, idarenin işlem tesis ederken hukuka bağlı olması ve hukuk kuralları içinde hareket etmesi hukuk devletinin bir diğer ilkesidir. Bu kapsamda, idari işlemin belli bir sebebe dayanması gerektiği açık bir kuraldır. İdarenin takdir yetkisinin söz konusu olması halinde dahi keyfi olarak hareket edebileceği anlamına gelmez. İdareye yasalarla tanınan takdir yetkisi mutlak olmayıp, kamu yararı ve hizmet gerekleri ile sınırlıdır. İdare takdir yetkisini kullanırken kendisine verilen yetkinin amacı doğrultusunda hareket etmeli, nesnellik ve tarafsızlık içinde davranmalı, orantılılık ilkesine uymalı, kanunlar özel koşullar öngörmüşse bunlara uymalı, bu yetkiyi kamu yararı için ve gerekçeli olarak kullanmalıdır.

Açıklanan nedenlerle, deprem felaketi nedeniyle ilan edilen olağanüstü hal kapsamında bu dönemde Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Karar uyarınca ayrı ayrı iş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük zammı ödenmesi gerekmektedir. 657 sayılı Kanunun Ek 33 üncü maddesi ile 6245 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini kapsamında ödeme yapılması gerekir, ancak konaklama giderinin karşılanmasının dahi mevcut sorunu çözmeyeceği göz önüne alınmalıdır. Bu halde görev yapılan yerde, bina güvenliği kamu idarelerince teyit edilen binalar ve veya bölge koşulları gözetilerek öncelikle geçici, ancak sonrasında kalıcı konaklama imkanının kamu idaresince karşılanması sağlık kuruluşları ile birlikte lojman da yapılması, afet bölgelerinde sunulacak hizmetlere ilişkin mecburi hizmet sürelerinin yeniden belirlenmesinin de değerlendirilmesi zorunludur.

Bütün bu açıklamalar ile birlikte atandığım bölgenin ikisi ardışık olmak üzere şiddetli üç büyük deprem geçirdiği ve halen devam eden 11.000'i aşkın artçı deprem ile sarsılmaya devam ettiği dikkate alınarak atandığım sağlık kurumunda çalışmamın ciddi ve yakın tehlike yarattığının kabulü ile binanın

depreme dayanaklılığının yanı sıra asbest vb. diğer tüm riskler yönünden durumun tespit edilmesi, gerekli tedbirlerin alınması, tarafıma durum ve alınan önlemler hakkında bilgi verilmesi, öte yandan öncelikle gereği gibi sağlık hizmeti sunmamın ön koşullarından biri olan güvenli geçici barınma yerimin sağlanması ve tarafıma bildirilmesi talebimi gereği için bilgilerinize sunarım.